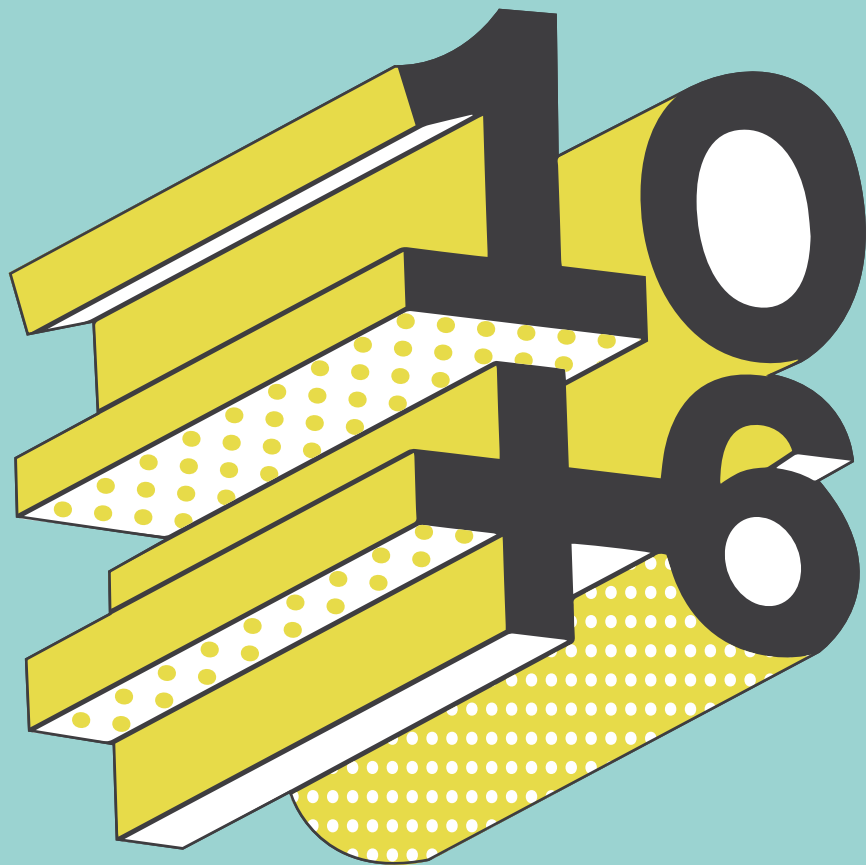

10 + 6

DEU + SIS¹⁶

Col·lecció d'Art Contemporani
Ajuntament de Castelló de la Plana

Col·lecció d'Art Contemporani Ajuntament de Castelló de la Plana

Abans que res, m'agradaria començar donant les gràcies a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Castelló de la Plana i al Museu de la Ciutat de Castelló (Mucc), ja que com a historiadora i crítica d'art i també com a castellanenca és un veritable privilegi haver format part de la comissió d'experts encarregada de la selecció d'obra que a finals de 2020 va entrar a formar part de la col·lecció d'art contemporani de l'Ajuntament de Castelló de la Plana. Així mateix, agraiïsc l'oportunitat que se m'ha donat des de la mateixa institució per a comissariar aquesta primera edició d'adquisició d'obra en un moment tan significatiu en què el món de la cultura s'ha vist fortament afectat arran de la situació que estem vivint a causa de la COVID-19. Així doncs, cal valorar l'esforç i el suport que aquestes institucions estan

prestant als professionals del sector artístic amb la intenció no sols d'impulsar i visibilitzar la carrera artística dels nostres artistes, sinó de subratllar la necessitat i la importància de l'art envers la societat. Una iniciativa que va comptar amb la representació de professionals del sector en la seua comissió i que va valorar el gran acolliment per part de les persones participants, a més d'estudiar totes les propostes que es van presentar rigorosament sota el criteri estipulat prèviament, per la qual cosa des d'aquestes línies aprofite per a donar l'enhorabona no sols a les persones que van ser seleccionades, sinó a totes aquelles que es van animar a presentar-s'hi, perquè entre tots i totes fem la cultura de Castelló més gran.

Finalment, voldria dir a títol personal que és un plaer compartir aquesta experiència amb artistes i professionals a qui admire i respecte i amb qui he crescut tant en l'àmbit personal com en el professional, i amb qui compartisc l'esperança que es valore el nostre treball i la nostra professionalitat tant dins com fora del sector cultural de Castelló.

Aquesta mostra pretén visibilitzar la iniciativa de l'Ajuntament de Castelló de la Plana de conformar una col·lecció d'art contemporani en la qual es valore el patrimoni artístic de Castelló, secundant i impulsant els i les artistes valencianes. En aquesta primera edició d'adquisicions, a més de tindre en compte la trajectòria i projecció dels i les artistes, s'ha realitzat una selecció amb la intenció de crear una col·lecció sòlida sota la perspectiva de la igualtat de gènere. Una decisió que es va prendre després de llegir un informe recent del Mucc en el qual es demostrava que, de les 1.230 peces que conformen la col·lecció, el nombre més gran d'obres corresponia a artistes de gènere masculí (63,14 %), mentre que el percentatge d'artistes femenines era d'un 21,99 % del total, enfront d'un 14,85 % d'artistes dels quals es desconeix el seu gènere. Així, en funció del gènere d'un total de 1.049 obres identificades, 778 peces pertanyerien a artistes masculins (74,16 %) enfront de les 271 peces realitzades per dones (25,83 %). És per això que s'ha haja volgut acurtar la diferència en aquesta ocasió i s'haja apostat per un major nombre de dones artistes. Un fet que s'ha volgut destacar en el titular de l'exposició "10 + 6", per a assenyalar un dels objectius principals, el de donar veu a una sèrie de generacions de dones artistes, la representació de les quals mai ha sigut equànime al llarg de la història.

Les obres ací exposades recullen un total de setze artistes que ens ofereixen interpretacions i reflexions contemporànies molt diverses, que busquen, per mitjà de les diferents lectures que es proposen, valorar i analitzar la mirada que ofereixen el passat i el present de l'art del nostre territori. Els/les artistes Pascual Arnal, Mar Arza, Carlos Asensio, Carmen Ballester, Julián Barón, Pilar Beltrán, Amparo Dols, Marta F. Gimeno, Miquel Gozalbo, Altea Grau, Lucía Moya, Marta Negre, Cristina Santos, Agustín Serisuelo, Vicente Tirado i Rossana Zaera presentaran, en relació amb la lectura i narració establida, peces molt dispars entre elles que versen sobre temes que analitzen i aporten noves perspectives sobre la quotidianitat que ens envolta. Obres de tècniques i materials que van des de la pintura sobre taula fins a la fotografia o la videoinstal·lació, atesa la diversitat sociocultural que conforma l'art contemporani dels segles XX i XXI. Temàtiques, totes les que ací es recullen, que conformen un testimoniatge únic de les inquietuds i el desenvolupament artístic propi de Castelló, i que ofereixen una mirada íntima i pròxima de l'art valencià. Una oportunitat per a apropar la ciutadania i valorar el nostre patrimoni artístic, a través d'un recorregut que promoga el diàleg intergeneracional i multidisciplinari. Així doncs, no s'han tingut en compte especialment les pautes generacionals que pogueren limitar conceptualment o temàticament les adquisicions, de la mateixa manera que

s'ha apostat majoritàriament per un gran nombre d'artistes joves, amb la intenció de promoure i consolidar la seua trajectòria. En aquest sentit, és fonamental que la comissió d'experts/es reunida per a l'ocasió haja actuat sota un criteri de selecció que es base en la creativitat, l'originalitat i la innovació. Dit això, s'ha procurat enriquir i ampliar la col·lecció explorant tècniques i disciplines diferents sota una sèrie de pautes per a canalitzar i assentar els pilars d'una col·lecció de caràcter crític que definisca i reculla el testimoniatge de la nostra contemporaneïtat, a més de preservar i atresorar tant el valor artístic com el patrimonial. Amb això últim, ens referim al fet que s'han tingut en compte el lloc de procedència de cadascuna de les peces que conformen aquesta exposició i la seua relació historicoartística amb la província i la seua posterior influència en el desenvolupament i progrés de futures generacions, amb l'objectiu d'obtenir una major representació no sols en l'àmbit local sinó també en el provincial.

Una selecció, tant d'artistes com de peces, en què prevalen l'heterogeneïtat i la diversitat i conflueix l'experiència d'una trajectòria consolidada amb la frescor i l'espontaneïtat de l'art emergent, gràcies a una disposició que revela les preocupacions i inquietuds que envolten els/les nostres artistes, al mateix temps que es constaten fets i realitats que, d'una manera o d'una altra, ens afecten directament i indirectament, des del treball de dones durant anys en una fàbrica tèxtil fins a temes polítics, vivències i/o records de la infància, la recopilació de dades, l'especulació urbanística, el paisatge i la mar Mediterrània...

Característiques, estils, colors i textures que ens transmeten l'estat i la importància de l'art contemporani i el seu vincle amb la ciutat, però, sobretot, que tracten d'evidenciar la discriminació de gènere que ha predominat al llarg de molts anys, promovent el treball de les dones artistes del nostre territori, així com de donar a conèixer el model de vida i els costums del territori per a convidar el públic a meditar sobre la pluralitat i l'enriquiment, tant artístic com sociocultural.

Una iniciativa que visibilitza i dona suport a la tasca professional de tot el sector professional de l'àmbit de la cultura (artistes, comissaris/àries, crítics/ítiques, galeristes, gestors/es culturals, mediadors/es...), és a dir, de tots aquells i aquelles que fan possible l'art a Castelló.

Una vez / Para siempre

Dimensions: 120 x 110 cm (cadascuna)
Tècnica: impressió inkjet sobre paper de cotó muntat en suport rígid i emmarcat
Any: 2020
Edició: 1 / b5

PASCUAL ARNAL

Pascual Arnal Balaguer (Vila-real, 1969).

Una vez / Para siempre són dues obres que conformen una unitat narrativa. Principi i fi, dues escenes estèticament complementàries entre les quals es gesta un viatge des del singular al comú des del particular fins a l'universal. Són la primera i l'última imatge de l'últim projecte de l'artista, *El Corazón* [2020]. Les dues són una representació fenomenològica d'un mateix espai abans i després de l'aparició i posterior resolució d'un conflicte. Un treball sobre els contes i altres relats en els quals s'explora la capacitat de les paraules per a generar imatges i com, mitjançant la representació simbòlica, s'obrin nous espais de reflexió i consciència sobre el que ens envolta. Gestos, formes, escenes i paisatges transformats en eines de resolució i adaptabilitat als conflictes universals inherents a l'existència.

Una proposta artística que gira al voltant de l'experiència que es genera en la confrontació entre el mite i la raó que traça una mirada al·legòrica a espais i fets comuns que ens relacionen i ens identifiquen com a éssers humans. La seua obra es compon de fotografies, accions i instal·lacions de marcat caràcter simbòlic que ofereixen una relectura, des del present, dels processos arquetípics de representació i la seua influència en la transmissió del coneixement.

Barricadas de sentido

Dimensions: vitrina de 34 x 29 x 24 cm
Tècnica: tires de paper dretes sobre el
llibre *La casa de las dunas*
Any: 2015

MAR ARZA

Mar Arza [Castelló de la Plana, 1976].

L'obra de Mar Arza es caracteritza per la seua aproximació de l'art a la filosofia mitjançant l'adopció i la discussió de sistemes de pensament que puguen ajudar a buscar vies alternatives per a analitzar la contemporaneïtat.

En aquest sentit l'ús del llenguatge i els seus punts cecs representen eines importants per a anomenar parcel·les inexplorades. Entre els temes desenvolupats hi ha l'ús del temps, la conflictivitat del present i la seua memòria històrica, la relació laboral i material de l'artista, l'assumpció de la mort física i el qüestionament de la intel·ligibilitat de l'art. En alguns casos, han donat lloc a vocables que donen cabuda a concepcions de nou encuny.

La seua aproximació a la paraula ha anat evolucionant des de les resonàncies pròpies adscrites a la poesia fins a la resignificació en contextos que no li són propis per a propiciar un tall de sentit, un incís que projecta dubtes sobre l'autoritat de la realitat.

La dimensió visual i material del llenguatge ha tingut molta importància, tenint en compte com sorgeix i evoluciona l'escriptura des del seu origen com a representació visual de la comunicació. La naturalesa visual del llenguatge s'incorpora a la seua estratègia de comunicabilitat. Ambdues friccionen en contenir missatges complementaris o antagònics.

Inhospitable place IV

Dimensions: 90 x 110 cm
Tècnica: carbonet, llapis i ceres sobre paper
Any: 2019

CARLOS ASENSIO

Carlos Asensio Sanagustín [Castelló de la Plana, 1986].
El projecte *Inhospitable place IV* centra el seu interès en la crisi econòmica i en la pèrdua de valors present en la societat contemporània, les conseqüències de la qual estan generant efectes contraproductius per al medi ambient i fins i tot per al mateix ecosistema. Per això, l'artista va començar prenent com a motiu principal la casa abandonada, que ha anat combinant amb una sèrie d'elements orgànics o vegetals extrets de la naturalesa, intercalats amb referències de caràcter literari o cinematogràfic, que generen una sort d'imatges en què se succeeixen realitats distòpiques que pretenen inquietar l'observador/a i, al mateix temps, fer que reflexione sobre la societat capitalista en la qual vivim. En tota la sèrie predomina un ambient inquietant d'abandó i soledat, fet que adquireix una major complexitat en la seua lectura per mitjà de la inclusió d'alguns elements amb reminiscències fantasmagòriques.

Un conjunt de múltiples formes amb una configuració orgànica que obri un ventall de possibilitats sobre la interpretació de la imatge, en què entren en joc aspectes com les catàstrofes naturals i el sofriment indirecte que causen als éssers que viuen en la nostra naturalesa, en contrapartida amb els agents del progrés humà. Per tant, es tracta d'un crit d'atenció col·lectiu a la conscienciació sobre la magnitud de les conseqüències de l'anomenat progrés.

Estatge d'ànima

Dimensions: 46 x 30 x 44 cm
Tècnica: escultura ceràmica
Any: 1991

CARMEN BALLESTER

Carmen Ballester Remolar [Onda, 1957].

La seua obra artística es caracteritza per la puresa i lleugeresa de la porcellana com a material, les referències al modelatge i la seriació. Delicadesa, senzillesa i qualitat que modela i treballa a partir de la seua matèria primera, el fang.

Peces en què l'artista tracta d'introduir l'element "humà", mitjançant formes i diversos objectes i materials que combina amb la porcellana com, per exemple, pots i gots de vidre, varetes metàl·liques, cables d'acer o làmines de plàstic.

Sens dubte, el seu treball versa principalment sobre la natura, els paisatges submarins i els éssers indefinits, com ara insectes, mol·luscos i artròpodes. Formes biomòrfiques que ens traslladen a un món oníric, molt més proper al món imaginari de l'artista. Peces que ens conviden a contemplar-les gràcies a l'evocació poètica que transmeten, com aquesta peça en concret de reminiscència oriental.

Una obra amb un plantejament totalment espacial, amb un concepte senzill i bàsic susceptible a diferents ordenacions en l'espai, oberta, tant en la forma com en la utilització de materials aliens a la ceràmica, ja que a l'artista li agrada l'experimentació i crea nous jocs que aposten per nous plantejaments. Des de fa uns anys les seues peces van perdent matèria i guanyant ingravitació. El color inexistent, el blanc traslluït i les formes suaus ens traslladen a espais íntims, submergits, enyorats... inexistents.

C.E.N.S.U.R.A

Dimensions: 3 peces horitzontals de 90 x 60 cm i 2 peces verticals de 60 x 40 cm

Tècnica: conjunt de 5 fotografies impreses sobre Dibond blanc amb negres UVI a 1200 ppp sobre les quals s'apliquen 5 capes de lacatge amb els seus consegüents processos de poliment. Emmarcament a l'aire sobre bastidor posterior d'alumini anoditzat.
Any: 2011

JULIÁN BARÓN

Julián Barón García [Castelló de la Plana, 1978].

En eixe gran circ que és la política, fotografia i censura s'alien per a manipular el poble a través del fals ús de la imatge com a document, utilitzant els grans mitjans de comunicació per a emascarar, de manera subtil però constant, aquells aspectes que no responen a les pretensions dels partits polítics i que enterboleixen i desfiguren la realitat. No obstant això, enfocant de manera diferent la política i els seus capdavanters, tractant d'utilitzar la càmera fotogràfica en descomposició, es pot aconseguir que la fotografia també censure la censura per a, negatiu contra negatiu, oferir alguna cosa positiva, unes noves perspectives sobre els polítics i el seu estat superficial que revelen que l'estat que tant defensen s'esvaeix amb les seues accions, amb les seues imatges i amb tota la parafernàlia de la qual s'envolten en eixa torre d'ivori en què creuen viure.

Un treball que parteix d'un error tècnic que aprofita i amb el qual obri noves vies visuals per a repensar i potenciar un altre tipus d'imatge. Un recurs al qual s'uneixen els que li ofereix la càmera, com enquadraments tallats, detalls que per norma general poden passar desapercebuts, que combina amb centellejos o flaixos tan potents que veuen al mateix temps que transformen els rostres. El que per a molts pot resultar una miqueta agressiu i fins i tot violent és, sens dubte, una tàctica que empra per a parlar i denunciar el tema que l'ocupa críticament i que, al seu torn, es vincula amb el món dels paparazzis a la caça d'una instantània i/o exclusiva per a llançar a l'espectacle de masses.

La fàbrica de les dones, II

Dimensions: 9 imatges de 30 x 45 cm /
9 imatges de 15 x 45 cm
Tècnica: instal·lació fotogràfica de 18
imatges emmarcades Ultrachrome en
paper fotogràfic
Any: 2018

PILAR BELTRÁN

Pilar Beltrán [Castelló de la Plana, 1969].

Aquesta artista ha ideat una sèrie que versa i parteix de la tasca de les teixidores d'una fàbrica tèxtil de Lluçena en la qual, gràcies a un ardu treball d'investigació i documentació, es recopilen els testimonis d'una vintena de treballadores, entre teixidores, nugadores, ordidores..., com Maruja, Maria, Carmen o Festiva, que deixen de ser anònimes per a explicar la seua història, els seus inicis i les seues experiències com a dones que han teixit i confeccionat roba, així com proveït de mantes -per encàrrec del Comité Local de Refugiats durant la Guerra Civil espanyola, tal com queda reflectit en la documentació que va arrebregar Beltrán del Consell Municipal de Lluçena de 1938-. Aquesta situació d'ajuda solidària s'entrellaça i es revela paral·lela a la que viuen milers de refugiats actualment i que, gràcies a la coordinació d'organitzacions i treballadores, s'intenta revertir millorant la qualitat de vida d'aquestes persones, cobrint les seues necessitats més bàsiques.

En aquest sentit, l'artista ofereix un recorregut que tracta d'honar la tasca de totes aquestes persones i organismes internacionals d'ajuda humanitària. El problema dels camps de refugiats ha estat desencadenat pel mateix ésser humà. Tots som responsables; per aquest motiu Pilar Beltrán se'n fa ressò intentant enfrontar l'espectador/a davant d'una realitat que s'ha produït no només en la nostra província, sinó que, malauradament, segueix vigent en el món.

Pigments sobre fusta S.T.

Dimensions: 130 x 89 cm
Tècnica: pigments sobre fusta
Any: 2000

AMPARO DOLS

Amparo Dols Marzá [Castelló de la Plana, 1949].
Domini del minimalisme geomètric com un llenguatge d'universalitat absoluta: el rigor de la línia i dels seus eixos perpendiculars. Un obra quasi sempre fragmentada que crea, gràcies a la seua experiència emocional, jocs de clarobscur en cadascuna de les seues peces fins a generar un espai únic mitjançant els diferents plànols que superposa.

L'elegància dels seus rectangles rotunds i severs de traçat no és més que un món de sensibilitat, fins i tot de fantasia, que trobem en l'interior de les combinacions de color que tenyeixen aquestes planxes d'òxids d'incomunicació. És possible penetrar en l'ànima del ferro, indagant un món d'universos subtils. Les veladures superposen camins de pigments de colors. Tot sota una aura d'harmonia que es podria considerar la base del seu llenguatge artístic amb el qual l'artista convida a instants de serenitat les persones visitants que vulguen contemplar les seues peces.

Així doncs, la pintura d'Amparo Dols crea una finestra des de la qual s'accedeix al seu món ocult, en què importen tant el misteri del color com la immaterialitat de les ombres. Evocació de vivències que només apleguen per l'emoció d'un badall de llum, en la veladura d'un color o en l'ombra d'una recta. Caixes, pintures, metàfores que tanquen evocacions de temps propis escrits a la fusta i viscuts.

Interrupciones

Dimensions: 29,7 x 21 cm (cadascuna)
Tècnica: injecció de tinta sobre paper [1/2,
11 imatges i 11 carpetes]
Any: 2017

MARTA F. GIMENO

Marta F. Gimeno [Betxí, 1993].

En la tradició occidental, la cerca de la llum i la seua associació amb la veritat han conduït les societats a diferents escenaris estètics i polítics. La transparència ha sigut anhelada de manera constant i ha sigut interpretada com una virtut, com un acostament al saber i a la pròpia realitat. En l'actualitat, l'esfera virtual no escapa d'allò heretat. Google publica de manera anual un informe de transparència amb la finalitat que els seus usuaris/àries puguen comprendre el funcionament dels seus serveis en línia. En aquest informe destaquen 11 interrupcions de trànsit dels seus productes durant l'any 2016, a causa de fallades de la xarxa o de bloquejos propiciats per organismes governamentals, en 6 regions diferents: Etiòpia, la República del Congo, el Tadjikistan, la Xina, l'Iran i el Pakistan. El llistat va acompanyat d'un gràfic i d'informació provinent de fonts estatals, d'agències de notícies o de proveïdors de serveis d'Internet. No obstant això, algunes notícies han desaparegut o s'han convertit en spam publicitari. L'informe indica que la llista no és exhaustiva i que els gràfics són interpretables. A més, la companyia que s'alça com la més rellevant en serveis d'Internet i que pretén ser transparent, en el fons, té la seua part de foscor i d'incertesa. Així doncs, aquest informe té uns límits ineludibles i sorgeix a partir de qüestionar la fiabilitat de la mateixa font d'informació i de la mateixa realitat virtual. Amb tot, l'artista ens situa davant d'un escenari complex, d'interrupcions constants que comencen per un mateix i en què el que veiem en les nostres pantalles, en cadascuna, de vegades no és més que una llum encegada.

2010_050

Dimensions: 48 x 64 cm
Tècnica: escultura de ferro forjat
Any: 2010

MIQUEL GOZALBO

Miquel Gozalbo Torres [Betxí, 1961].

Aquest escultor treballa el metall com si poguera modelar-lo amb les mans, tracta el ferro amb una gran habilitat i virtuosisme, retalla les diferents planxes en tires que transforma com si foren cintes i que lliga com un cèrcol, amb les quals crea una sèrie d'escultures volumètriques sense parangó. En aquestes treballa sobre els principis existencials, intenta erigir i crear formes per a buscar respostes. Es podria dir que intenta trobar respostes a l'origen de la humanitat. L'artista busca un punt qualsevol en l'espai del qual partir per a crear a l'atzar la materialització de la seua idea més enllà de la massa i la textura. Joga amb l'espai creant buits i formes que retorça originant un efecte lumínic excepcional. Sens dubte, la forma resultant és una peça sòlida i lleugera amb una superfície estriada, ja que està formada per una superposició de capes. Línies que representen l'esdevenir, contenidores de vida que intenten desxifrar el misteri que tanca el passat. Marques, cicatrius d'un recorregut amb l'esperança de comprendre i interpretar els enigmes que el món i l'univers amaguen. Solcs que evidencien un camí a seguir, que es retorcen i contrauen al límit tractant de mantenir-se i no precipitar-s'hi.

En definitiva, el caràcter orgànic i el caràcter constructiu en la seua obra no s'exclouen mútuament, tot al contrari, semblen atraure's entre si, habiten i progressen junts. El tret més biomòrfic és l'energia que recorre tota l'escultura, unint les parts en una estructura única i col·lectiva, en la qual destaca el joc de llums que destil·len les cintes de metall que es fonen en tot el cos, com si d'un halo de llum es tractara.

Signs of unknown words

Dimensions: díptic 120 x 75 cm. Planxes de dimensions variables.

Tècnica: gravat calcogràfic, aiguatinta i dibuix a grafit. Dues planxes de ferro intervingudes calcogràficament

Any: 2019

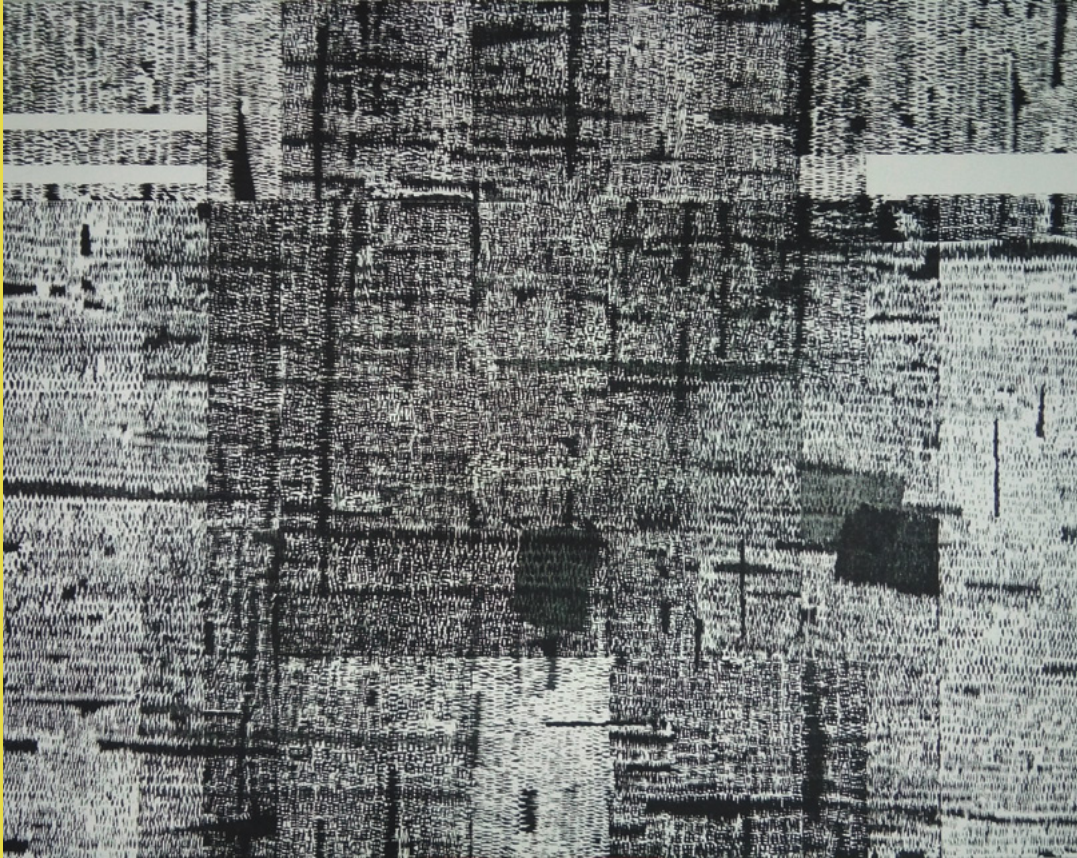
ALTEA GRAU

Altea Grau Vidal [Castelló de la Plana, 1985].

Signs of unknown words forma part d'una investigació artística que qüestiona aquelles convencions associades al concepte de "pàgina". Mitjançant aquesta proposta estètica, l'artista intenta posar de manifest com el doble format de la pàgina genera un impacte que va més enllà d'allò purament simbòlic. Es tracta d'un treball minuciós de dibuix que realça les qualitats i la importància de la superfície del paper, en què s'intenta desemmascarar el discurs material associat a la idea de "llibre obert". La utilització d'un format gran, l'ús del grafit, la separació entre les dues meitats del díptic i la repetició dels grafismes són alguns dels elements utilitzats que evocuen la noció de plec mitjançant la dualitat tant de manera literal com metafòrica. Un llibre obert com a lloc per a cultivar diàleg al mateix temps que una pràctica *site-specific*, que posa de manifest, per mitjà del format dual, una nova manera de "llegir" una imatge, comunicant a través d'una pàgina, però sense utilitzar cap paraula i tractant d'establir un delicat equilibri entre il·lusió i representació.

En canvi, *Picturing the invisible* tracta de desenvolupar un llenguatge ric i personal, un llenguatge visual que explora l'espai, la llegibilitat i la llum. Mitjançant intervencions sobre una imatge fotogràfica, aquesta sèrie té com a objectiu explorar l'eco, l'efecte espill i la noció de plec. Interrupcions en el paisatge, interferències amb un punt de vista que conviden a pensar i permeten a l'espectador/a creure i formar part de l'obra, així com enriquir-se del seu contingut emocional.

Dimensions: 107 x 76 cm (cadascuna)
Tècnica: xilografia sobre paper Hahnemühle
Any: 2019

LUCÍA MOYA

Lucía Moya Sáez [Castelló de la Plana, 1988].

Aquesta artista pretén crear i mantenir un diàleg entre la instal·lació i l'obra gràfica, sense que el gravat perda la seua essència, multiplicant les seues possibilitats conceptualment i expositivament. Treballa extraient l'obra gràfica del seu suport tradicional, el paper, que trasllada a una altra mena de suports en forma d'instal·lacions. Moya està acostumada a treballar de forma molt polida perquè en el gravat això és essencial, ja que els materials són especialment costosos i delicats, motiu pel qual les seues obres resulten molt pures, delicades i elegants. Li interessen la fugacitat i volatilitat i tracta d'integrar la lleugeresa i la fragilitat dels elements de l'espai que ens envolten, travessant els límits del gravat sense perdre el seu particular estil. La seua obra planteja una revisió del gravat i ofereix una nova mirada molt més contemporània i actual, que contrasta amb la tradició plàstica heretada.

Una de les característiques principals de la seua obra és el joc que estableix amb els contrastos de color, blanc i negre, és a dir, llum i obscuritat, amb què l'artista traspasa emocionalment el suport de les seues peces i es despulla de tot allò innecessari fins a arribar a l'essència mateixa de cadascuna. Un procés de descomposició sobre les restes i la re/composició d'aquestes que dona forma a una nova construcció. Un cicle vital, transformador, de creació i destrucció, en què els contrastos estan en continu moviment fins al punt que la persona visitant no sap mai on comença i on acaba l'obra.

LIMINAL

Dimensions: càpsula audiovisual projectada sobre planxa de metacrilat de 150 x 79 cm
Cinema 4K, panoràmic, color, so, 3', VO anglés, textos en anglés, subtítols en castellà.
Tècnica: videoinstal·lació
Any: 2020

MARTA NEGRE

Marta Negre Gallén [l'Alcora, 1981].

La càpsula audiovisual *LIMINAL* és una al·legoria poètica a un temps/espai indefinit, de pas o trànsit cap a un altre, que sorgeix a partir de la reflexió sobre la incertesa i la sensació d'estranyesa i vulnerabilitat viscuda en 2020 [podent-se entendre com un espai liminar], amb la finalitat d'articular i desestructurar el mite grec de Persèfone a través d'una narrativa audiovisual contemporània. En l'actualitat podríem dir que la liminaritat abastaria un concepte molt ampli que engloba la idea de trànsit i la seua relació amb el temps, l'espai, el gènere, etc. Un treball que marca la bretxa entre l'anomenada normalitat i la "nova normalitat". Un temps confús, inestable, que podem considerar de transició, que comporta de nou la reflexió de conceptes contraposats com vida/mort o hivern/primavera, entre d'altres, i que l'artista treballa mitjançant un assaig visual que presenta formalment contraposant paràmetres oposats de l'al·legoria del mite grec de Persèfone. Una estructura del relat clàssic narrat des de la contemporaneïtat que contrasta amb el tractament de la imatge i la relectura que li atorga nous significants afegits en estar narrat des d'una veu femenina, en què el personatge de la dona jove [representada en la seua transició cap a la maduresa] vol al seu torn qüestionar el simbolisme, així com el paper representat per la dona en els relats al llarg de la història, oferint una nova perspectiva al mateix temps que acostia al públic una lectura més pròxima a la transició de gènere. Una posada en escena en què es fusionen els dos mons, el clàssic i el modern, des d'una nova mirada en femení, en la qual l'artista obri un camí a noves interpretacions amb l'ús del pensament crític contemporani.

Dimensions: 130 x 162 cm
Tècnica: esprai, dissolvent i fotografia digital
sobre lona
Any: 2019

CRISTINA SANTOS

Cristina Santos Muniesa [Vila-real, 1990].

Aquesta artista multidisciplinària centra la seua investigació artística en com percebem i emprem les imatges mitjançant la quotidianitat de les pantalles. El seu treball versa sobre l'avorriment i la necessitat de l'ésser contemporani davant d'una satisfacció visual contínua, al mateix temps que usa els continguts existents en la xarxa per a transformar aquestes imatges en una abstracció, que el/la visitant veu i assimila com una cosa molt més allunyada de la realitat. La pràctica artística de Santos, per tant, explora tant el mitjà pictòric com el fotogràfic, amb la intenció de fer reflexionar el públic sobre les imatges residuals que es creen amb l'acceleració de la percepció visual, és a dir, aquelles que no arribem a retenir i la interpretació i el significat de les quals ens resulta difícil de digerir, ja que el món ha deixat de ser real tal com es coneixia perquè la seua imatge s'ha imposat. Davant de la pantalla, la imatge és ràpida i fàcil de produir, de consumir, i planteja moltes preguntes en relació amb la seua recopilació i conservació, ja que s'acumulen incessantment i qüestionen la incògnita sobre què i com s'hauria d'arxivar. Per tant, en l'experiència d'aquesta imatge-pintura, sorgeixen inevitablement nous estrats que, en lloc de restar-li un suposat sentit o essència a la pintura, aporten nous matisos perceptius i ens enfronten a la redefinició del mitjà. Aquest projecte se centra a analitzar i desgranar les vicissituds de l'output de la imatge, de les possibilitats d'accés mitjançant pantalles o impressions, amb les diferents característiques que determinen la seua visualització. Relacionat directament amb la percepció i com s'estableixen les maneres actuals de veure: les qualitats de la imatge, la seua resolució i el que això revela sobre la tactilitat latent en la visió.

Dimensions: 158 x 152 x 20 cm
Tècnica: fotografia UV sobre contraxapat i estructura de fusta
Any: 2012

AGUSTÍN SERISUELO

Agustín Serisuelo Franch (Betxí, 1981).

Aquesta obra forma part d'una sèrie titulada "Alzado interior", en què es genera un estudi analític de descomposició des de l'interior d'una habitació com a element primari de l'arquitectura. Aquest estudi va ser realitzat amb la finalitat de visualitzar com l'estat de conservació de la mateixa arquitectura afecta la seua concepció mitjançant tres tipologies d'espai: l'espai abandonat, l'espai en construcció i l'espai buit. En la seua metodologia de treball aquest artista aborda la visió obrint llocs tancats per a transitar-los i convertir-los en públics, com observem en la peça Lugar, en la qual es perd el punt geomètric de referència per mitjà de la fragmentació fotogràfica, que posteriorment l'artista recompon escultòricament, i situa tant l'espectador/a com el creador en el buit que s'ha generat al centre de la peça. Es podria dir que la seua escultura és el resultat del buidatge, emmarcada per estructures de fusta que atorguen tridimensionalitat i profunditat. Descobreix, així, dualitats o contrastos que reflecteix perfectament i conjuga amb els seus muntatges fotogràfics [vertical/horitzontal, interior/exterior, buit/ple]. D'alguna manera, Serisuelo estableix una relació emocional amb l'entorn que el circumda, acosta una realitat pròxima i esborrada de la nostra memòria; de la mateixa manera que accentua la nostra consciència i capacitat d'intervindre sobre aquests espais anònims disposats a ser rescatats.

Una proposta que explora les confluències i interferències entre l'escultura i l'arquitectura, i reflexiona sobre l'espai i la possibilitat de generar noves realitats mitjançant els conceptes de desconstrucció i construcció.

TYRRHENIAN SEA

Dimensions: 110 x 150 cm (cadascuna)
Tècnica: tríptic de fotografies de la sèrie
"Fantasia". Còpia digital emmarcada en
fusta
Any: 2017

Vicente Tirado del Olmo [Castelló de la Plana, 1967].
Aquest tríptic forma part de la sèrie "Fantasia", en què l'artista presenta les imatges del projecte a manera de diari de bord, un reportatge des de la coberta del vaixell *MSC Fantasia*. Es tracta d'escenes de la mar que emulen la visió del passatger des de les cobertes més altes. Els noms de les mars que se solquen en cada jornada de navegació apareixen inscrits en la mateixa fotografia. Escenes de passatgers moguts per la particular experiència de la naturalesa que ofereix el creuer completen les imatges del projecte. El resultat és una visió sublimada de la mar des de la coberta del creuer. Una proposta que indaga sobre les arrels d'aquest fenomen de sublimitat "inherent" a la naturalesa i com s'experimenta i es viu hui dia, al mateix temps que planteja una reflexió sobre l'individu contemporani, que sembla trobar en un gest romàntic contemplatiu les respostes a les seues inquietuds. La naturalesa és sublim perquè eleva la imaginació a la presentació dels casos en què l'ànim pot fer sensible la mateixa sublimitat de la seua destinació, encara per damunt de la naturalesa. D'aquesta manera, el filòsof alemany Immanuel Kant va interpretar la naturalesa com a força, i en aquesta es troben la sublimitat, l'excés i el desbordament; així com la bellesa és la forma continguda, limitada i humana, la sublimitat desborda la forma, es dirigeix a l'infinit. En definitiva, la sublimitat és "allò absolutament gran", allò que de l'infinit som capaços d'imaginar. I és el que l'artista ens proporciona amb una nova manera d'abstraure's i de submergir-se en el món sublim, tot deixant que cada persona ho interprete i ho imagine com vulga.

La Casa Gran

Dimensions: 147 x 43 x 70 cm
Tècnica: escultura. Casa de roure natural.
Il·luminació interior LED i 12 llitets: filferro,
escaiola, corda i pintura
Any: 2011

ROSSANA ZAERA

Rossana Zaera Clausell [Castelló de la Plana, 1959].
Zaera treballa sobre la memòria, com ella mateixa ens explica: "És veritat que prenc la meua pròpia memòria i la meua experiència vital com a punt de partida, però els temes que tracte són universals. En parlar de la memòria parlo d'aquella memòria en la qual tots poden reconèixer-se, perquè en totes les vides hi ha dolor, sofriment, soledat, amor i mort." Per a això, utilitza objectes i elements del passat, però que d'una forma o d'una altra han format part de la seua vida i amb els quals experimenta acumulant records que cobren vida per mitjà de sabates, caixes, instruments quirúrgics o brodats, que reflecteixen el seu propi món interior, un món que comparteix mitjançant les seues obres com en *La Casa Gran*. Una peça escultòrica relacionada directament amb la seua infantesa, com ella mateixa recorda: "Tot passa allí dins, a la Casa Gran: el dolor, la malaltia, el sofriment. Fora, la vida és diferent. Més alegre, més ràpida. No hi ha ponts entre la casa gran i el món que l'envolta. No hi ha portes. Només les finestres deixen passar la llum i l'esperança, el soroll d'un vehicle que s'allunya, els crits dels xiquets i les xiquetes que juguen al pati [deu haver-hi una escola a prop], el pas dels dies, de les hores. No hi ha portes." De manera sorprenent, Zaera ens trasllada a un altre temps, un temps que rescata i manipula fins a transformar-lo en una obra artística. Joga amb la percepció i destaca la delicadesa amb la qual tracta temes tan profunds com el sofriment, la mort o la malaltia que, inevitablement, hem d'afrontar i que ens acompanyen al llarg de la nostra existència. Al mateix temps, construeix un conte, ens narra una història, la seua història; des de la seua infància no comprén una altra manera d'expressar-se i compartir la seua visió del curs vital que no siga l'art.

L'ART CONTEMPORANI I LES DONES A CASTELLÓ

L'art contemporani a Castelló sempre ha sigut un camí difícil d'obrir i travessar per als/les artistes i professionals del sector, per la qual cosa és digne de menció com les dones s'erigeixen pioneres per a trencar aquestes barreres i portar-nos directes al segle XXI, mostrant-se tal com són, sense por i fent front a la necessitat del canvi que demana la societat. Són elles les que experimenten amb el llenguatge, les formes i la tecnologia, i generen una nova mirada sobre el món que ens circumda. Ja no es tracta només de recuperar la memòria de la creació artística de les dones artistes, sinó d'impulsar i donar suport al seu treball des del present per a assegurar un futur a la nostra ciutat. Un futur en què la dona no sols estiga present en les representacions com a objecte artístic, sinó també com a subjecte creador en totes les col·leccions de museus i centres d'art; en què no hi haja un únic mes de la dona, sinó dotze, i en els quals no es jutge o s'esbiaixe el seu art només per la seua condició de dona.

Castelló està vivint un renaixement artístic gràcies a dones com Amparo Dols, Carmen Ballester, Rossana Zaera, Pilar Beltrán o Mar Arza, que han aplanat el camí d'una nova generació que ve trepitjant fort. Em referisc a les artistes nascudes entre la dècada dels 80 i 90 del segle XX. Una generació que s'alça lluitadora i treballadora, pel fet que, en temps de crisi, en què ser artista s'ha convertit més que mai en una vocació i una raó de ser, han aconseguit forjar-se una carrera i un nom en el món de l'art. Són artistes, totes elles, multidisciplinàries i molt dispars, però amb un mateix punt de partida, Castelló, la terra que les ha vistes créixer i emprendre les seues respectives carreres. Cadascuna d'elles ha conreat el seu propi estil a partir de tècniques diferents: des de l'escultura, la pintura, el gravat, la fotografia o la *performance* fins a la videocreació.

Aquest és un grup de dones al qual li ha tocat exercir de frontissa, que ha viscut la transició i el canvi definitiu entre l'era analògica i la digital, entre l'EGB i l'ESO... Un fet que, sens dubte, ha condicionat més d'una a l'hora de concebre les seues obres perquè s'han decantat per la investigació i la introducció de les noves tecnologies. Tant és així que proliferen les instal·lacions de

tècnica mixta, així com l'ús d'eines i acabats en format digital i audiovisual, que han modernitzat i situat Castelló dins del món de l'art contemporani. Encara que moltes d'elles s'han vist obligades a viatjar i a viure fora per a buscar nous camins i oportunitats que, en alguns casos, els han sigut vetats ací. Berlín o Londres han sigut algunes de les destinacions triades per a formar-se i nodrir-se de les últimes tendències artístiques. Aquestes artistes, Marta F. Gimeno, Altea Grau, Lucía Moya, Marta Negre o Cristina Santos han sabut prendre el testimoni de les generacions passades i reinventar-se, aplicant i fusionant tècniques, suports i materials que reinterpreten i convergeixen, tot creant un nou estil de temàtica i tècnica renovada, on la tradició transmuta totalment en actualitat.

Aquest col·lectiu ha sabut adaptar-se al ritme frenètic de les noves tecnologies, Internet i les xarxes socials, i ha realitzat peces molt més crítiques i reflexives sobre l'entorn que ens envolta. Un col·lectiu compromés tant amb l'espai-temps com amb la societat, que ha aconseguit crear un art de denúncia amb caràcter reivindicatiu, que convida a meditar sobre el paper de la dona en la Història de l'Art, l'espiritualitat en el segle XXI, la crisi socioeconòmica, la gestió i el creixement urbanístic, el pensament humà, el llenguatge i la paraula, etc. Són sobretot unes artistes que lluiten pels seus drets, per la professionalitat i pel reconeixement del seu treball, i que aposten per una gestió cultural de qualitat en què predominen la transparència, les bones pràctiques, l'autonomia i la igualtat en unes institucions, tant públiques com privades, que valoren i donen suport a la seua tasca envers la ciutat, exercint d'ambaixadores de la nostra cultura, portant amb elles les seues arrels i important-ne altres de noves que enriqueixen i afavoreixen el desenvolupament i creixement artístic contemporani de Castelló. De la mateixa manera, hauríem de tindre en compte la labor i l'esforç de la galerista i artista Pilar Dolz, una dona que ha establert un precedent històric en la nostra comunitat i un referent per a totes les dones de Castelló, una dona que ha apostat i donat suport a l'art contemporani des que va obrir la seua pròpia galeria en 1974, hui convertida en un espai de culte per al sector artístic, no sols en l'àmbit local sinó també nacional. La Galeria Cànem és un aparador de les diferents disciplines artístiques de l'art contemporani que ha apostat per la pluralitat i la diversitat sempre a l'avantguarda artística i que en aquesta mostra representa sis dels artistes seleccionats, dels quals quatre són dones.

11.set - 14.nov

Sala d'exposicions Menador Espai Cultural. Planta: -1

Organitza

Museu de la Ciutat de Castelló [Mucc]

Ajuntament de Castelló de la Plana

EXPOSICIÓ

Comissariat

Irene Gras Cruz

Coordinació

Ana Meseguer Branchat

Irene Gras Cruz

Josep Sedano Font

Disseny Espai Expositiu

Irene Gras Cruz

Milkman Disseny™

Mobiliari

Cardboard

Fusteria

Carpintería J. Juárez

Retolació

Cambaluc

Muntatge

Brigades Municipals de l'Ajuntament de Castelló de la Plana

PUBLICACIÓ

Coordinació

Irene Gras Cruz

Josep Sedano Font

Redacció de textos

Irene Gras Cruz

Els/les artistes

Correcció lingüística del valencià

Negociat de Normalització Lingüística de

l'Ajuntament de Castelló de la Plana

Imatge i Fotografies

Els/es artistes

Disseny i maquetació

Milkman Disseny™

Impremta

Sichet

@Dels textos: **l'autora i els/les artistes**

@De les imatges i fotografies: **els/les artistes**

@De la present edició: **Ajuntament de Castelló de la Plana**

Depòsit legal. CS 513-2021

10+6

Ajuntament de
Castelló
Cultura

 Mucc
Museu
de la Ciutat
de Castelló

 MENADOR ESPAI
CULTURAL

 UJI UNIVERSITAT
JAUME I